UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

1 Morte viri dubia quæ nupsit, adultera non fit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

Ideò non duo à principio facti vir & mulier, neque duo viri, neque duæ mulieres: ſed primùm vir, deinde ex eo mulier. Vnam enim naturam volens hominum conſtituere Deus, ab uno principio creaturæ hujus incipiens, multarum, & diſparium naturarum eripuit facultatem.

Evidentiſſimè itaq; apparet, ita virum eſſe caput mulieris, ut nulla vota abſtinentiæ, vel religioſæ converſationis liceat ſibi ſine ejus licentia Deo offerre: etiamſi viro permittente repromiſſa fuerit, non licet ei votum opere complere, cùm vir voluerit revocare permiſſum. Vota verò continentiæ ita alterius permiſſu ab altero valent offerri, quòd poſt permiſſionem non valent in irritum deduci.

CAVSA XXXIV.

QVidam vir in captivitatem ductus eſt: poſtea uxor ejus audiens illum mortuum, nupſit alii: demum ille captivitate rediens, repetit uxorem ſuam: illa poſterioris amore capta aſpernatur torum prioris viri.

1 *Nunc primùm quæritur, an ſit iſta rea adulterii, quæ vivente viro ſuo, alteri nupſit.*

2 *Secundò, an redeunte primo ſit cogenda recedere à ſecundo, & redire ad primum.*

QVÆSTIO I. & II.

1 ps VTraq; *quæſtio terminatur auctoritate* a Leonis Papæ, *qui ſcribens Nicetæ Aquileienſi Epiſcopo, epiſt. 77. cap. 1. & ſequentibus, ait.*

C. I. ¶ *Quæ alii nupſerit, putans virum ſuum mortuum eſſe, illo redeunte ad priorem redire cogitur.*

CVm *b* per bellicam cladem, & per graviſſimos hoſtilitatis incurſus ita quædam dicatis diviſa eſſe conjugia, ut abductis in captivitatem viris, fœminæ eorum remanſerint deſtitutæ, quæ viros proprios aut interemptos putarint, aut nunquam à dominatione crederent liberandos, & ad aliorum conjugium ſollicitudine *c* cogente tranſierint: cumque nunc, ſtatu rerum auxiliante Domino in meliora converſo, nonnulli eorum, qui putabantur periiſſe, remeaverint, meritò charitas tua videtur ambigere, quid de mulieribus, quæ aliis conjunctæ ſunt viris, à nobis debeat ordinari. Sed quia novimus ſcriptum, quòd à Deo jungitur mulier viro, & iterum præceptum agnovimus, ut quod *d* Deus junxit, homo non ſeparet, neceſſe eſt, ut legitimarum fœdera nuptiarum redintegranda credamus, remotis malis, quæ hoſtilitas intulit, unicuique hoc quod legitimè habuit, reformetur: omniqúe ſtudio procurandum eſt, ut recipiat unuſquiſque, quod proprium eſt. ¶ Nec tamen culpabilis judicetur, & tanquam alieni juris pervaſor, qui perſonam ejus mariti, qui jam non eſſe exiſtimabatur, aſſumpſit. Sic enim multa quæ ad eos, qui in captivitatem ducti ſunt, pertinebant, in jus alienum tranſire potuerunt: & tamen plenum juſtitiæ eſt, ut eisdem reverſis propria reformentur. Quòd ſi in mancipiis, vel in agris, aut etiam in domibus, ac poſſeſſionibus ritè ſervatur, quantò magis in conjugiorum redintegratione faciendum eſt? ut ſic, quod bellica neceſſitate turbatum eſt, pacis remedio reformetur? Et ideò, ſi viri poſt longam captivitatem reverſi, ita in dilectione ſuarum conjugum perſeverant, ut eas cupiant in ſuum redire conſortium, omittendum eſt, & inculpabile judicandum eſt, quod neceſſitas intulit, & reſtituendum, quod fides poſcit. *& infrà,* e c. 4. ¶ Sin autem aliquæ mulieres ita poſteriorum virorum amore [illegible] ſunt captæ, ut malint his cohærere, quàm in legitimum redire conſortium, meritò ſunt notandæ, ita ut etiam ecleſiaſtica communione priventur, quæ *a* de irrecu[illegible]ſabili contaminationem criminis elegerunt: oſtenden[illegible]tes ſibimet pro ſua incontinentia placuiſſe, quod juſta re[illegible]miſſio poterat expiare. Redeant ergo in ſuum [illegible] voluntaria redintegratione conjugia: neque illo [illegible] ad opprobrium malæ voluntatis trahitur, quod conditio neceſſitatis extorſit: quia ſicut hæ mulieres, quæ [illegible] ad viros ſuos nolunt, impiæ habendæ ſunt; ita illæ, [illegible] in affectum initum ex Deo redeunt, meritò ſunt lauda[illegible]dæ *b* judicio.

C. II. ¶ *Viro, vel uxore de captivitate redeuntibus, propria redintegrentur conjugia.*

Item Innocentius Papa *Probo in epiſt. 9.*

CVm in captivitate *c* Vrſa mulier teneretur, [illegible] conjugium cum conſtituta Fontanum *d* [illegible] cognovimus. Sed favore Domini reverſa Vrſa no[illegible] & nullo diffitente uxorem ſe memorati eſſe [illegible] Qua de re domine fili meritò illuſtris, ſtatuimus fide [illegible]tholica ſuffragante illud eſſe conjugium, quod primum erat gratia divina fundatum: conventumque [illegible] mulieris, priore ſuperſtite, nec divortio ejecta, [illegible]cto eſſe legitimam.

C. III. ¶ *Quæ primo viro relicto, ſecundo adhæſerit, niſi ſecundum relinquens, primo reconciliari non poteſt.*

Item Hieronymus *ad Amandum Presbyterum.*

NOn ſatis animadvertere *e* potui, quid ſi [illegible] dicere voluit [alio viro per vim accepto.] [illegible] per vim accepto? congregata videlicet multitudine [illegible]lentem rapuit. Et quare poſtea raptorem [illegible] miſit? legat libros Moyſi, & inveniet deſponſatam [illegible] ſi in civitate fuerit oppreſſa, & non clamaverit, [illegible] quaſi adulteram: ſi autem in agro oppreſſa ſit, [illegible] eſſe à ſcelere, & violentum legibus ſubjacere. [illegible] ſta ſoror, quæ, ut dicit, vim paſſa eſt, ut [illegible] ſi vult corpus Chriſti accipere, & non adultera [illegible] agat pœnitentiam: ita duntaxat, ut ſecundo [illegible] non appellatur vir, ſed adulter, à tempore [illegible] non copuletur. Quòd ſi durum ei videtur, [illegible] lectum non poteſt derelinquere, nec præferre [illegible] voluptati, audiat Apoſtolum *f* conclamantem [illegible] teſtis calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum [illegible] Non poteſtis menſæ Domini communicare, & [illegible] moniorum.] & alio *g* loco: [Quæ communicatio [illegible] ac tenebris? qui conſenſus Chriſto, & Belial?] [illegible] vam loquor, imò non novam, ſed veterem, [illegible] teſtamenti auctoritate firmatur. Si reliquerit [illegible] virum, & reconciliari priori voluerit, non poteſt [illegible] eſt enim in Deuteronomio *h* [Si acceperit homo [illegible] rem, & habuerit eam, & non invenerit gratiam [illegible] ſpectu ejus, propter aliquam fœditatem, ſcribet [illegible] repudii, & dabit in manu ejus, & dimittat eam [illegible] ſua. Cumque egreſſa adultera *i* maritum [illegible] le quoque oderit eam, dederitque ei libellum [illegible] dimiſerit de domo ſua, aut certè mortuus fuerit, [illegible] terit prior maritus recipere eam uxorem, quia [illegible] & abominabilis facta eſt coram Domino, ne *k* [illegible] facias terram tuam, quam Dominus Deus tuus [illegible]bi poſſidendam.]

a *In Cod. canonum, cap. 42.* b *Sent. 4. diſt. 38. Polyc. l. 6. tit. 4. Anſ. l. 10. c. 22. Burc. l. 9. c. 55.* c *ſolitudine.] orig. Ivo p. 8. c. 244. & 190. 191. 192. Pann. l. 6. c. 87.* d *Matth. 19. Ejuſdem epiſt. c. 2.* e *C. 3. Burc. l. 9. c. 5. Ivo p. 8. c. 193. Burc. l. 9. c. 57. Ivo pa. 8. c. 92. Pann. l. 6. c. 88.*

a *al. quia inexcuſabiliter contam. &c.] orig.* b [illegible] *biles judicandæ.* c *Ivo p. 8. c. 245. Pann. l. 6. c.* [illegible] d [illegible] *ſe miſſe cognoſcitur.]* e *Senten. 4. diſtinct.* [illegible] f *1. Cor. 10.* g *2. Cor. 6.* h *Deut. 24.* i [illegible] *lectio.* k *al. nec.*